

ชื่อหลักสูตร การทอผ้ามัดหมี่ลายขอ เจ้าฟ้าสิริวัฒนภวีรา

หลักสูตร ๔๐ ชั่วโมง

กลุ่มอาชีพ พาณิชยกรรมและบริการ(ชั้นเรียนวิชาชีพ)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ความเป็นมา

ผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนภวีรา สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าสิริวัฒนภวีรา เป็นลายผ้าลายขอพระราชทานน้ำพระทัยชุบชีวิตชาวบ้านในยามวิกฤตเพิ่มรายได้ต่อลมหายใจให้ชุมชน ซึ่งการทอผ้า นับว่าเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ต้องมีความสามารถในการใช้สีของเส้นด้าย ประกอบกันให้เกิดความสวยงามเหมาะสม และการแต่งแต้มสีทำให้เกิดลวดลาย การย้อม การทอผ้า นับเป็นสถาปัตยกรรมเพราะช่างทอผ้าต้องออกแบบลายผ้าของตนเองขึ้นมา โดยการนำลักษณะต่างๆ ของธรรมชาติเช่น ดอกไม้ ดาว เดือน สัตว์ ของใช้ มาคิดประดิษฐ์ประดอย การถ่ายทอดในสมัยโบราณผู้คนเรียนรู้หนังสือน้อยหรือแทบไม่ได้ศึกษาเล่าเรียนเลย โดยเฉพาะผู้หญิง ซึ่งต้องมีหน้าที่ในงานบ้านเลี้ยงลูก ทำงานทอผ้าเพื่อใช้ในการนุ่งห่มของคนในครอบครัว หลังจากเวลาว่างจากการทำไร่ทำนา อาศัยเวลากลางคืนบ้าง เวลาหยุดพักเพื่อรอคอยการเก็บเกี่ยวผลผลิตบ้าง นับว่าเป็นงานหนักพอสมควรสำหรับหญิงไทย เพราะเมื่อเลิกงานประจำวันแล้วยังต้องมาประกอบอาหารดูแลลูก และสามีให้รับประทานอาหารจนอิ่มและเข้านอนแล้ว ตนเองก็ยังมิได้พักผ่อนหลับ นอนยังต้องนั่งเก็บฝ้าย เซ็นฝ้าย ดัดฝ้าย มัดหมี่ เพื่อเตรียมไว้เมื่อว่างเว้นจากการทำงานจริงๆ แล้วจึงจะทำการทอผ้าการทอผ้าแต่โบราณจะใช้ใยไหม และใยฝ้ายเป็นวัตถุดิบหลักในการทอผ้า เพราะไม่มีเส้นใยสังเคราะห์อื่นใดที่จะมาแทนเส้นใยไหมและฝ้ายได้ดี ผ้าทอเป็นสื่อสัญลักษณ์ของคนในแต่ละชุมชน แสดงถึงเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ และความแตกต่างทางวัฒนธรรม ผ้าทอ เป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่แก่จนถึงตาย และมีบทบาทสำคัญทั้งในแง่เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ดังนั้นการสืบทอดความคิด ความเชื่อ แบบแผนทางสังคม จากคนรุ่นเก่าสู่คนรุ่นใหม่และพัฒนาศักยภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ ในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิต เพื่อการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมควบคู่กับการพัฒนาเป็นอาชีพและรายได้ของคนชุมชนการทอผ้าเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่สืบทอดกันมานอกจากคุณค่าทางศิลปะแล้วยังเป็นการแสดงถึงแบบแผนความเป็นอยู่ในสังคม

สำหรับผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนภวีรา ทุกลวดลายเต็มเปี่ยมด้วยความหมาย อาทิ ลาย S หมายถึง Sirivannavari สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าสิริวัฒนภวีรา นารีรัตนราชกัญญา ลาย S จำนวน ๑๐ แถว หมายถึง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ รชกาลที่ ๑๐ /ลายเชิงผ้ารูปหัวใจ หมายถึงความรักที่พระองค์มีต่อประชาชนชาวไทยทุกคน =Eternal Love /เพื่อเป็นการจุดประกายความคิดในการพัฒนาลวดลายผ้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไทยให้มีความร่วมสมัย สามารถก้าวสู่ระดับสากล และเพื่อสืบทอดวิถีชุมชนให้ยั่งยืน

หลักการของหลักสูตร

จากนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ตามยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ ๖ ยุทธศาสตร์ ข้อ ๔.๔ พัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพระยะสั้น ให้มีความหลากหลาย ทันสมัย เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และตอบสนองความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ให้กับประชาชนที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนและตอบสนองกับความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย กศน.อำเภอ จึงได้จัดโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน วิชาการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ จำนวน ๔๐ ชั่วโมงขึ้น เป็นหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของประชาชนเพื่อการประกอบอาชีพเน้นการประยุกต์ ลวดลายในการทอและสีย้อมที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด มุ่งให้ผู้เรียนประกอบอาชีพได้จริงหลังจบ หลักสูตรเพื่อเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจและพัฒนาอาชีพให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายและผู้สนใจในตำบล ให้สามารถนำไปประกอบเป็นอาชีพเสริมเพื่อก่อให้เกิดรายได้กับตนเองและครอบครัวเป็นการสร้างอาชีพให้ เกิดความมั่นคงต่อไป

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์และเทคนิคในการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ
๒. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และเกิดทักษะสามารถทอผ้าพื้นเมืองลวดลายต่างๆได้
๓. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและไปประกอบอาชีพเสริมได้

กลุ่มเป้าหมาย

๑. ผู้ที่ไม่มีอาชีพ
๒. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ
๓. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการเปลี่ยนอาชีพ

ระยะเวลาเรียน

หลักสูตรวิชาการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ ใช้เวลาเรียนทั้งหมด ๔๐ ชั่วโมง
ภาคทฤษฎี ๙ ชั่วโมง
ภาคปฏิบัติ ๓๑ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

๑. ช่องทางการประกอบอาชีพการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ
 ๑. ช่องทางการประกอบอาชีพ
 - ๑.๑ ความสำคัญและประโยชน์ ของการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ
 - ๑.๒ วิเคราะห์ตนเองในการ ประกอบอาชีพการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ และคุณธรรม จริยธรรมสำหรับอาชีพการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ
 ๒. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ
 - ๒.๑ ลายของผ้า
 - ๑) ลายขอเจ้าฟ้าฯ
 - ๒.๓ ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ และวิธีใช้
 - ๒.๔ ความปลอดภัยในการใช้ เครื่องมืออุปกรณ์
๒. ทักษะการประกอบอาชีพการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ
 ๑. การเตรียมวัสดุ
 ๒. การเตรียม
 ๓. การเตรียมวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ

๔. วิธีการทอผ้าพื้นเมืองสายประยุกต์
๕. วิธีการเก็บรายละเอียดของงาน
๓. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรรีฯ
 ๑. การคำนวณพื้นที่และการคำนวณ ราคา
 ๒. การประชาสัมพันธ์และการหาลูกค้า
 ๓. การควบคุมมาตรฐานของการบริการ
 ๔. การเจรจาต่อรองราคากับลูกค้า
๔. โครงสร้างการประกอบอาชีพการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรรีฯ
 ๑. ความสำคัญของโครงการอาชีพการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรรีฯ
 ๒. ประโยชน์ของโครงการอาชีพการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรรีฯ
 ๓. องค์ประกอบของโครงการอาชีพการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรรีฯ
 ๔. การเขียนโครงการอาชีพการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรรีฯ
 ๕. การประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรรีฯ

สื่อการเรียนรู้

๑. สื่อเอกสาร
 - ๑.๑ เอกสารประกอบการเรียนรู้
 - ๑.๒ ใบงาน
 - ๑.๓ ใบความรู้
๒. วิทยากรแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา
๓. แหล่งฝึกปฏิบัติจริง

การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
๒. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ ได้ผลงานที่มีคุณภาพสามารถสร้างรายได้

และจบหลักสูตร

การจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
๓. มีผลงาน/ชิ้นงานที่มีคุณภาพ

เอกสารหลักฐานการศึกษา

๑. หลักฐานการประเมินผล
๒. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร
๓. วุฒิบัตรการศึกษา ออกโดยสถานศึกษา

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรรีฯ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปเทียบโอน ผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในสาระการประกอบอาชีพวิชาเลือกที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น อาชีพและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

โครงสร้างหลักสูตรการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรีฯ

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑	ช่องทางการประกอบอาชีพ	<p>๑. ผู้เรียนบอกความสำคัญและประโยชน์ของการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรีฯ ได้</p> <p>๒. วิเคราะห์ตนเองในการประกอบอาชีพการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรีฯ สามารถบอกคุณธรรม จริยธรรม สำหรับอาชีพการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรีฯ ได้</p> <p>๓. บอกชนิดผ้าพื้นเมือง วัสดุ การทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรีฯ และประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรีฯ ได้</p> <p>๔. อธิบายวิธีการรักษาความปลอดภัยจากการใช้เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ได้</p>	<p>๑. ช่องทางการประกอบอาชีพ</p> <p>๑.๑ ความสำคัญและประโยชน์ ของการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรีฯ</p> <p>๑.๒ วิเคราะห์ตนเองในการ ประกอบอาชีพการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรีฯ และคุณธรรม จริยธรรมสำหรับอาชีพการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรีฯ</p> <p>๒. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรีฯ</p> <p>๒.๒ ชนิดของวัสดุการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรีฯ</p> <p>๑) กรรไกร</p> <p>๒) ปืนกาว</p> <p>๓) ผ้าพื้นเมือง</p> <p>๔) ลูกปัด</p> <p>๕) กาว</p> <p>๒.๓ ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ และวิธีใช้</p> <p>๒.๔ ความปลอดภัยในการใช้ เครื่องมืออุปกรณ์</p>	<p>๑. ผู้เรียนศึกษาสื่อเอกสาร ใบความรู้ สื่อ อินเทอร์เน็ต เกี่ยวกับความสำคัญ ประโยชน์ ความรู้เบื้องต้น คุณธรรม จริยธรรมเกี่ยวกับการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรีฯ</p> <p>๒. ผู้เรียนสอบถาม สัมภาษณ์ พูดคุยกับ คนที่ทอผ้า พื้นเมืองเกี่ยวกับอาชีพการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรีฯ</p> <p>๓. นำข้อมูลจากการศึกษาสื่อ และจากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ตนเอง เพื่อตัดสินใจประกอบอาชีพ</p> <p>๔. นำผลการวิเคราะห์มาแลกเปลี่ยนกับ ผู้รู้ เพื่อนใน กลุ่มและวิทยากร</p> <p>๕. สรุปช่องทางการประกอบอาชีพและตัดสินใจ ของตนเอง</p>	๖	

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๒	ทักษะการประกอบอาชีพ	<p>๑. เตรียมพื้นที่เทพื้น วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรีฯได้</p> <p>๒. การทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรีฯได้สวยงาม</p> <p>๓. เก็บรายละเอียดของงานได้เรียบร้อยสวยงาม</p> <p>๔. สรุปขั้นตอนและเทคนิคการทำงานได้ครบทุกขั้นตอน</p>	<p>๑. การเตรียมวัสดุ</p> <p>๒. การเตรียม</p> <p>๓. การเตรียมวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ</p> <p>๔. วิธีการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรีฯ</p> <p>๕. วิธีการเก็บรายละเอียดของงาน</p>	<p>๑. ผู้เรียนศึกษาใบความรู้เกี่ยวกับประเภทของการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรีฯ</p> <p>๒. ผู้เรียนศึกษาดูงานและสัมภาษณ์/สนทนากับผู้ประกอบการ</p> <p>๓. ผู้เรียนชมการสาธิตของวิทยากรพร้อมสัมภาษณ์ ขั้นตอนและวิธีการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรีฯทุกวิธี</p> <p>๔. ผู้เรียนฝึกการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรีฯทุกวิธี และฝึกเก็บรายละเอียดของงานตามใบงานจนชำนาญ</p> <p>๕. ผู้เรียนและผู้สอน ร่วมกันสรุปขั้นตอนและเทคนิค การทำงานได้ครบทุกขั้นตอน</p>		๓๐
๓	การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ	<p>๑. คำนวณพื้นที่และราคาค่าแรงค่าวัสดุได้</p> <p>๒. หาลูกค้าและประชาสัมพันธ์งานการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรีฯ</p> <p>๓. อธิบายมาตรฐานของการบริการงานแปรรูปผ้าพื้นเมืองได้</p>	<p>๑. การคำนวณพื้นที่และการคำนวณ ราคา</p> <p>๑.๑ การคำนวณพื้นที่และการ คำนวณราคาในการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวรีฯ</p>	<p>๑. ผู้เรียนศึกษาใบความรู้เรื่องการคำนวณลดทอน และการคำนวณราคาค่าแรงและวัสดุ การหาลูกค้า การประชาสัมพันธ์มาตรฐานของการบริการ และการเจรจาต่อรองราคา</p> <p>๒. ผู้เรียนฝึกคำนวณพื้นที่ ราคาค่าแรงและวัสดุ การหาลูกค้า และวิธีการประชาสัมพันธ์</p>		๑

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๓	การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ	๔. เจรจาท่อรองราคากับลูกค้าได้อย่างราบรื่นและเป็นที่ยอมรับใจของลูกค้า ๕. สรุประบวนการบริหาร จัดการในการประกอบอาชีพการทอผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนวิภา ที่พึงประสงค์ของลูกค้าได้	๒. การประชาสัมพันธ์และการหาลูกค้า ๓. การควบคุมมาตรฐานของการบริการ ๔. การเจรจาท่อรองราคากับลูกค้า	๓. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติงาน และฝึกเจรจาท่อรองราคากับลูกค้า โดยใช้บทบาทสมมติ และสถานการณ์จริง ๓. จัดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ การเขียนโครงการอาชีพ ๔. กำหนดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพ ๕. จัดให้ผู้เรียนปรับปรุงโครงการอาชีพ ให้มีความ เหมาะสมและถูกต้อง ๖. กำหนดให้ผู้เรียนเขียนโครงการอาชีพ ของตนเอง เพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินงาน อาชีพ และใช้ในการดำเนินการประกอบอาชีพต่อไป		
๔	โครงการประกอบอาชีพ	๑.บอกความสำคัญของโครงการอาชีพได้ ๒.บอกประโยชน์ของโครงการอาชีพได้ ๓.บอกองค์ประกอบของโครงการอาชีพได้	๑.ความสำคัญของโครงการอาชีพ ๒.ประโยชน์ของโครงการอาชีพการ ๓.องค์ประกอบของโครงการ ประกอบอาชีพ ๔.การเขียนโครงการอาชีพ ๕. การประเมินความเหมาะสมและ สอดคล้องของโครงการอาชีพ	๑. จัดให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้ เรื่อง ความสำคัญของโครงการอาชีพ ประโยชน์ของ โครงการอาชีพ องค์ประกอบของโครงการอาชีพ แล้วจัดกิจกรรมการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็น เพื่อสร้างแนวคิดในการดำเนินกิจกรรมการ เรียนรู้	๓	

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
		<p>๔. อธิบายความหมายขององค์ประกอบของโครงการอาชีพได้</p> <p>๕. อธิบายลักษณะการเขียนที่ดี ขององค์ประกอบของโครงการ อาชีพได้</p> <p>๖. เขียนโครงการในแต่ละองค์ประกอบให้เหมาะสมและถูกต้องได้</p> <p>๗. ตรวจสอบความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพได้</p>		<p>๒. จัดให้ผู้เรียนศึกษาสาระข้อมูลจากใบความรู้ เรื่อง ตัวอย่างการเขียนโครงการอาชีพที่ดี เหมาะสม และ ถูกต้อง พร้อมจัดการอภิปราย เพื่อสรุปแนวคิดเป็น แนวทางในการเขียนโครงการอาชีพที่ดี เหมาะสม และถูกต้อง</p>		
รวม					๔	๓๑